

LelystadsGeluiden

De mening van oud-Lelystedelingen gepeild

Vertrekmotievenonderzoek

Lelystad ziet haar inwoners niet graag vertrekken. Toch verlaten elk jaar ongeveer 3.750 inwoners de stad. Maar wie verlaten Lelystad? En waarom willen zij niet meer in Lelystad wonen? Om een beter beeld te krijgen van de verhuismotieven is er onderzoek gedaan onder huishoudens vertrokken in 2008 of 2009. Aan hen is een uitnodiging verstuurd om een enquête in te vullen over hun vertrekmotieven. De uitkomsten leest u in deze LelystadsGeluiden.

maart 2010

Lelystad geeft lucht

Colofon

Dit is een onderzoeksrapportage gemaakt door:
Onderzoek en Statistiek

Verkrijgbaar, zolang de voorraad strekt bij:

Gemeente Lelystad
Onderzoek en Statistiek
Postbus 91
8200 AB Lelystad
T 0320 27 85 74
F 0320 27 82 45
e-mail: onderzoek@lelystad.nl

Voor feiten en cijfers en overige onderzoeks-
rapporten kunt u terecht op onze website:
www.os.lelystad.nl

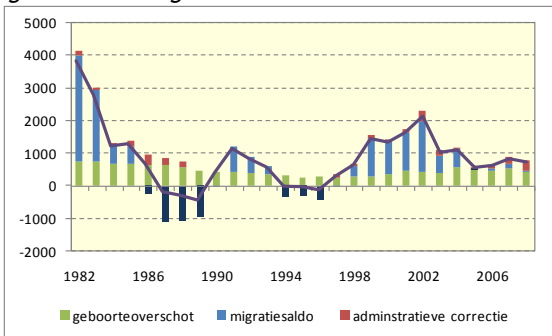
Lelystad, maart 2010

Inleiding

Welke inwoners verhuizen uit Lelystad? Waarom vertrekken ze eigenlijk? En waar gaan ze naartoe? Om een antwoord te krijgen op deze vragen heeft de afdeling Beleid (cluster Kwaliteit van Wonen) een onderzoek laten uitvoeren naar de vertrek-motieven van oud-Lelystedelingen. Het woonbeleid kan aan deze uitkomsten getoetst worden en zo nodig bijgesteld.

Lelystad heeft als ambitie om te groeien. Het aantal inwoners in Lelystad groeit ook al jaren gestaag. Op het eerste gezicht lijkt de missie daarom geslaagd. Toch is dit maar deels waar. Lelystad groeide de afgelopen jaren voornamelijk door een geboorteoverschot. Het groeisaldo als gevolg van een vestigingsoverschot is gering. In Lelystad ligt het vertrek en de vestiging echter al enige jaren ongeveer even hoog.

Grafiek 1. Bevolkingsgroei Lelystad uitgesplitst in migratiesaldo en geboorteoverschot.

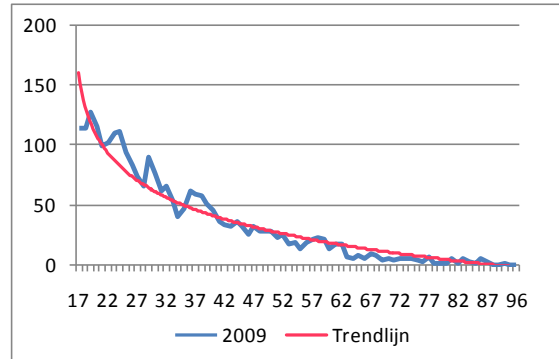
Uit grafiek 1 kan afgelezen worden dat met name begin jaren 1980 en rond de eeuwwisseling het migratieoverschot groter was dan het geboorteoverschot. Eind jaren 1980 en halverwege de jaren 1990 was er daarentegen sprake van een vertrekoverschot. Het overschot had zelfs een negatief effect op de bevolkingsomvang. Sinds 2005 is het migratiesaldo vrijwel gelijk aan nul. Dit houdt in dat vestiging en vertrek elkaar in evenwicht houden. Sinds 2005 vertrekken er jaarlijks ongeveer 3.850 personen. De economische crisis is er mede debet aan dat in 2009 het vertrek behoorlijk lager ligt dan voorgaande jaren, namelijk op 3.358. Hiervan zijn 7% institutionele bewoners, bijvoorbeeld gevangenen. Daarnaast betreft 5% van de vertrekkers een 'administratieve' uitschrijving. De vertrek-motieven van de overige groep van 3.122 personen zijn relevant voor dit onderzoek.

In deze LelystadsGeluiden wordt eerst besproken welke kenmerken de vertrokken Lelystedelingen typeren. Vervolgens komen de redenen aan bod waarom mensen besloten hebben om te vertrekken. Tot slot wordt besproken welk beeld oud-Lelystedelingen hebben van Lelystad.

Wie verhuizen er uit Lelystad?

Inwoners die uit Lelystad vertrekken zijn jong. In 2009 was 50% van de vertrekkers¹ 30 jaar of jonger². In grafiek 2 is het aantal vertrekkers per leeftijdsgroep te zien.

Grafiek 2. Vertrekkers per leeftijdsgroep (2009)

Wat opvalt in grafiek 2 is dat het aantal vertrekkers in de oudere leeftijdsgroepen fors lager is dan de jong volwassenen. Dit is echter een normaal beeld. Migratie is selectief en met name jonge mensen zijn bereidwilliger om zich elders te vestigen. Toch kan wel iets afgeleid worden uit bovenstaande. De leeftijd waarop inwoners Lelystad verlaten is aan de jonge kant. De 'vertrekpiek' ligt tussen de 17 en 24 jaar: bijna 30% van alle vertrekkers³ heeft deze leeftijd. Dit is de leeftijd waarop jongeren 'verzelfstandigen'. Men start een eigen huishouden en een groep jongvolwassenen kiest ervoor om dit buiten Lelystad te doen. Daarnaast speelt de locatie van de vervolgoopleiding vaak een rol. Deze bevindt zich vaak op een afstand van Lelystad die jongeren niet willen of kunnen bereiken.

Het percentage alleenstaanden dat Lelystad verlaat was in 2009 51% van alle vertrekkers². In Lelystad bestaat 27% van de huishoudens uit één persoon. Het aandeel alleenstaanden in de vertrekkers is daarom hoog te noemen. In alle leeftijdsgroepen is minimaal de helft van de huishoudens die vertrekken alleenstaand. Van de 18-29 jarigen is zelfs bijna tweederde alleenstaand. Daarentegen vertrekken minder tweepersoonshuishoudens (21%) en minder meerpersoonshuishoudens (waaronder gezinnen) (28%) dan er in Lelystad wonen (respectievelijk 30% en 44%). De gemiddelde gezinsgrootte van vertrokken huishoudens is 1,6 personen.

¹ De jongste leeftijdsgroepen (kinderen) trekken de leeftijd naar beneden. Over het algemeen zijn kinderen (0 t/m 17 jaar) onderdeel van een huishouden. De ouders nemen de beslissing om te verhuizen en kinderen verhuizen mee. Zij nemen niet zelfstandig een beslissing om te verhuizen. Rekenen we kinderen wel mee, dan is 50% van de vertrekkers 26 jaar of jonger.

² Cijfers die niet over motieven en meningen gaan, komen uit registraties. In dit geval betreft het de stroomstatistiek van mensen die in 2009 Lelystad verlaten hebben of wanneer nadrukkelijk vermeldt registraties van mensen die zich in 2008 in Lelystad gevestigd hebben.

³ Dit is inclusief kinderen van 0 t/m 17 jaar.

In tabel 1 staat de verdeling naar opleidingsniveau. Op basis van het onderzoek lijkt het dat zich in Lelystad meer huishoudens met een lage opleiding vestigen (28%), dan dat er vertrekkers (21%). In de groep vertrekkers met een middelbare opleiding⁴ (41%) zijn jongeren van 18 t/m 23 oververtegenwoordigd. Van deze groep is twee op de vijf tussen de 18 en 23 jaar. Alhoewel de verhouding van hoog opgeleiden in de Lelystadse vestigers (35%) gunstiger is dan het Lelystads gemiddelde⁵ (26%), vertrekken er verhoudingsgewijs ook veel hoogopgeleiden (38%).

Tabel 1. Opleidingsniveau

%			
Opleidingsniveau	Lelystad ⁶	Vestigers	Vertrekkers
Laag	29	28	21
Midden	45	37	41
Hoog	26	35	38

Inkomen, leeftijd en opleiding zijn nauw met elkaar verbonden. Over het algemeen geldt: hoe hoger de leeftijd, hoe hoger het inkomen (en omgekeerd). De vertrekkers vormen hierop geen uitzondering. Verder geldt dat hoe hoger iemand is opgeleid, hoe groter de kans op een hoger inkomen. Uit grafiek 2 blijkt dat het met name jonge mensen zijn die vertrekken. Deze jonge mensen hebben veelal een (nog) laag inkomen (21%), zie tabel 2. De komende jaren kunnen zij in potentie een behoorlijke groei in hun inkomen doormaken. Zij staan namelijk aan het begin van hun carrière en/of vervolgopleiding en zullen deze elders maken/volgen als gevolg van hun vertrek.

Tabel 2. Inkomen van vertrekkende huishoudens per leeftijdsgroep

	18-29	30-39	40-54	55-79	Totaal
Laag	21%	3%	5%	5%	36%
Modaal	4%	2%	2%	3%	11%
Boven modaal	10%	8%	6%	4%	28%
Hoog (>2x modaal)	5%	7%	8%	6%	25%
Totaal	40%	20%	20%	19%	100%

Waar woonden de vertrekkers in Lelystad?

Er zijn vier deelwijken in Lelystad waar de meeste mensen uit vertrekken. Deze wijken nemen ieder ongeveer 11% van het vertrek voor hun rekening. Het gaat om het 'Lelycentre/Zuiderzeewijk', de

'Waterwijk', 'Centrum Noord/ Atol-West' en de 'Griend/ Kamp/Horst/Wold'. Met name het vertrek uit het 'Lelycentre/ Zuiderzeewijk' springt in het oog, omdat dit 5 procentpunt hoger ligt dan op basis van het inwoneraantal verwacht zou worden. Voor de andere drie deelwijken is de verhouding %vertrek/%inwoners meer in evenwicht. 'Botter/ Centrum-Zuid/ Schoener/ Tjalk' zien juist verhoudingsgewijs iets minder inwoners vertrekken.

De 'Griend/ Horst/ Kamp/ Wold' is tevens de populairste deelwijk voor vestigers. Ongeveer 11% van de vestigers koopt/ huurt een woning in deze deelwijk. De 'Jol/ Galjoen/ Punter' was populair het afgelopen jaar. Er kwam meer mensen wonen en vertrokken minder dan verwacht op basis van inwoneraantal. Waarschijnlijk heeft dit te maken met de oplevering van nieuwbouwwoningen in Galjoen-Zuid. Het 'Lelycentre/ Zuiderzeewijk' komt pas op de vijfde plek qua aandeel vestigers. In deze deelwijk vestigen zich dus iets minder mensen dan op basis van grootte van de deelwijk verwacht zou mogen worden.

Er is geen duidelijk aanwijsbaar type woning dat vaker achtergelaten wordt door vertrekkers. Dit wordt wellicht mede verklaard door het geringe aandeel respondenten dat de woning als reden noemt om Lelystad te verlaten. De rijtjeswoning c.q. hoekwoning zijn type woning dat vertrekkers in hun nieuwe woonplaats juist *minder* vaak betrekken (33%), dan dat er achter gelaten wordt in Lelystad (52%).

Kijken we naar woontijd in Lelystad dan valt op dat vertrekkers aanzienlijk korter (9 jaar) in Lelystad wonen dan gemiddeld (17 jaar)⁷. 50% van de vertrokken inwoners heeft slechts maximaal vijf jaar in Lelystad gewoond. Het kortst wonen de mensen in de Landerijen en de Zuiderzeewijk. De vertrekkers uit beide deelwijken hebben een gemiddelde woontijd van 7 jaar. Van de vertrekkers uit de Zuiderzeewijk heeft 50% zelfs slechts maximaal 3 jaar in Lelystad gewoond. In 'Atol-Oost/ Oostrandpark' woonden de vertrokken inwoners het langst, gemiddeld 13 jaar.

Waarom vertrekken?

Voor de meeste mensen (75%) hebben één of twee redenen de doorslag gegeven om Lelystad te verlaten. Verandering in huishouden is de categorie waarin de meeste van de vertrekredenen vallen (47%), zie tabel 3. Deze uitkomst is vrijwel net zo hoog in het vestigingsmotievenonderzoek. Het motief samenwonen/ huwelijk is hierbinnen heel sterk vertegenwoordigd. Van alle respondenten heeft 24% dit motief als verhuisreden genoemd. Mensen die in Lelystad komen wonen omdat de partner Lelystad niet wilde verlaten kennen ook een tegenhanger: de partner wilde per se niet naar Lelystad komen. Een respondent verwoordt het zo:

⁴ middelbare school Havo/ VWO en MBO niveau 3+4

⁵ Geschatte verhouding van opleidingsniveau. Afkomstig uit Leefsituatie van Lelystedelingen 2008.

⁶ Let op: de verdeling opleidingsniveau Lelystad is op basis van inwoners. Terwijl de schatting van vestigers en vertrekkers op basis van huishouden is. De aanname is dat partners meestal hetzelfde opleidingsniveau hebben. Dus dat verhouding op basis van inwoners min of meer vergelijkbaar is met de verhouding tussen huishoudens.

⁷ Personen t/m 17 jaar zijn buiten deze berekening gehouden

“De liefde van mijn leven woont niet in Lelystad en wilde dat ook pertinent niet”.

Werk/ studie is voor 46% van de respondenten een van de belangrijkste redenen geweest om Lelystad te verlaten. Studie wordt door 19% genoemd als vertrekreden, voornamelijk door 18-29 jarigen. Werk is voor alle personen t/m de pensioengerechtigde leeftijd een belangrijke reden om Lelystad te verlaten (27%). Voor de vestigers gaf eenzelfde 27% werk als reden om in Lelystad te komen wonen.

De woonomgeving werd door 39% van de respondenten genoemd en dan vooral de reden ‘Wilde weg uit Lelystad’(24%). Heimwee naar geboorte- grond en/of dichterbij familie wonen werd door 24% genoemd. Aan de woning gerelateerde redenen om te verhuizen was voor 13% een belangrijke reden om Lelystad te verlaten. In tabel 2 staan de belangrijkste categorieën van verhuismotieven samengevat.

Tabel 3. Belangrijkste verhuismotieven

	%
Verandering in huishouden	47
Werk/studie	46
Woonomgeving gerelateerd	39
Familie	24
Woning gerelateerd	13
Anders	10

Voor de jongste leeftijdsgroep vallen de vertrekreden vrijwel uitsluitend in de categorie ‘verandering in huishouden’ en ‘werk/studie’. In totaal heeft 91% van de respondenten tussen 18 en 29 jaar minimaal één van deze redenen genoemd. In tabel 4 zijn de motieven als een top 3 per leeftijdsgroep weergegeven.

Tabel 4. Belangrijkste motieven om te verhuizen per leeftijdsgroep⁸. Rangorde tussen haakjes.

%	Huis- houden	Werk/ studie	Woon- omgeving	Familie/ heimwee
18-24	48 (2)	70 (1)	27 (3)	10
25-35	52 (1)	47 (2)	39 (3)	15
36-54	39 (1)	36 (2)	35 (3)	24
55+	42 (1)	15	32 (3)	40 (2)

In tabel 4 komt heel duidelijk naar voren dat met het ouder worden de werk-/studiereden minder vaak genoemd wordt, terwijl familie/heimwee juist in belangrijkheid toeneemt. Voor 55-plussers staat deze reden zelfs op de tweede plek. Verandering in huishouden is voor alle leeftijden een belangrijke motivatie om te verhuizen. De leeftijdsgroep 36-54 jaar is het minst uitgesproken in zijn/haar verhuismotieven. De verschillende motieven worden door hen ongeveer even vaak genoemd.

⁸ Resultaat telt op tot meer dan 100% omdat een respondent meerdere vertrekmotieven kon aankruisen.

Woning en woonomgeving

De woning in Lelystad speelt voor 76% van de respondenten geen rol van betekenis bij de beslissing om Lelystad te verlaten. Zoals een ex-inwoner zegt: ‘de woning was perfect’ of een andere respondent: ‘de woning was juist in het geheel niet de reden om te vertrekken’. Uit het vestigingsmotievenonderzoek 2008 blijkt dat de woning voor 28% van de vestigers de belangrijkste reden was om te verhuizen; het meeste genoemde motief ‘samenwonen/trouwen’ werd iets vaker genoemd (31%). Werk stond op de derde plek met 27%.

De woonomgeving was voor aanzienlijk meer ex-Lelystedelingen een belangrijk motief in de keuze om te verhuizen. Van alle respondenten noemt bijna twee op de vijf (38%) een aan de woonomgeving gerelateerde reden om weg te gaan uit Lelystad. Voor één op de acht huishoudens waren de negatieve kanten van de woonomgeving in Lelystad een grotere push om te vertrekken, dan de aantrekkingskracht van de nieuwe woonomgeving. Een viertal redenen worden aanzienlijk vaker genoemd dan andere, zie tabel 5.

Tabel 5. Meest genoemde redenen waarom woonomgeving belangrijke reden was om Lelystad te verlaten⁹

	%
De buurt was saai/eentonig	13
Onveiligheid in de buurt	10
De mensen in de buurt bevielen me niet	10
Buurt raakte in verval	9
Niet van toepassing, woonomgeving was geen belangrijke reden om te vertrekken	62

Aan de ene kant verhuizen mensen naar een levendige wijk in of nabij een grote stad (24%). Vooral jongeren (18-29 jaar) verhuizen naar een dergelijke woonomgeving. Of men verhuist juist naar een landelijkere omgeving (27%). Deze woonomgeving vinden alle leeftijdsgroepen ongeveer even aantrekkelijk.

De voormalige bewoners zijn kritisch op de woonomgeving in Lelystad. 20% van de respondenten geeft hierover een persoonlijke toelichting. Bijvoorbeeld: “Wij zijn weggegaan uit Lelystad, en komen nooit meer terug, omdat wij ‘Lelystadmoe’ zijn: de mentaliteit, de waardeloze infrastructuur, het ongezellig winkelen -> geen slager, bakker of groenteman, en te veel budgetwinkels, geen uitgaansmogelijkheden (...)”. Er zijn ook respondenten die Lelystad al te druk en te vol vinden: “het wordt steeds drukker in Lelystad en ik heb behoefte aan rust. Bovendien werd er steeds meer gebouwd vooral in het centrum en dat gaat er volgens mij niet op vooruit.”

⁹ Omdat respondenten meerdere antwoorden konden geven telt het totaal van alle redenen op tot meer dan 100%.

Lelystad zelf als verhuismotief

Ruim de helft van de ondervraagden vindt één of meer aspecten van 'Lelystad' een belangrijke reden om te verhuizen. In tabel 6 staan de meest voorkomende redenen opgesomd. Op de eerste plaats staan onvoldoende uitgaansmogelijkheden. Deze reden wordt het vaakst genoemd door vertrekkers tussen de 18-29 jaar.

Tabel 6. Meest genoemde redenen om Lelystad te verlaten¹⁰

	%
Onvoldoende mogelijkheden om uit te gaan	18
Lukte me niet om me voldoende thuis te voelen	17
Anders, namelijk...	12
Kon niet de gewenste studierichting volgen	11
Te veel vandalisme, geweld, criminaliteit	11
Niet van toepassing, Lelystad zelf was geen belangrijke reden om te verhuizen	47

Ook lukte het een behoorlijk aantal vertrekkers niet om zich thuis te voelen in Lelystad. Dit gevoel is niet aan een leeftijd gebonden. Jongere inwoners zeggen net zo vaak dat het 'niet lukte om me voldoende thuis te voelen' als oudere inwoners. Veel belangrijker is de woontijd van iemand in Lelystad. Hoe korter iemand in Lelystad woont hoe groter de kans dat iemand weggaat omdat met het gevoel had zich niet thuis te voelen in Lelystad. Van de vertrokken personen verwacht 56% nooit meer terug te keren naar Lelystad. Daarentegen verwacht 8% juist wel terug te keren. Zo'n 36% houdt alle opties open en komt misschien terug. De mensen die in Flevoland gebleven zijn verwachten vaker (misschien) terug naar Lelystad te komen. Bijna de helft van hen denkt zeker (9%) of misschien (40%) weer naar Lelystad te verhuizen.

Werk

Van de respondenten heeft 27% aangegeven dat werk een belangrijke reden was om Lelystad te verlaten. Van deze groep gaf tweederde aan dat verkorting van de reisduur naar het werk (van respondent of partner) de hoofdzaak was om te verhuizen. De bereikbaarheid van het werk door auto en/of openbaar vervoer is voor 28%¹¹ van deze groep een belangrijke reden geweest om te verhuizen. De derde reden, door één op de vier genoemd, is dat passend werk ontbrak in Lelystad. Maar wat is passend werk? De respondenten hebben aangegeven in welke sector men werkzaam is. Veel vertrokken respondenten zijn werkzaam in een dienstverlenende sector, zoals overheid, ge-

zondheidszorg, onderwijs, financiële dienstverlening. Het verschil met de overige sectoren is gering (zie voor specificatie de frequentieverdeling in de onderzoeksverantwoording). Respondenten die zeggen geen passend werk in Lelystad gevonden te hebben werken niet in afwijkende sectoren vergelijken met de overige respondenten. De verdeling over de sectoren is daarentegen tussen vertrekkers en vestigers wel verschillend. Een derde van de vestigers werkt voor de overheid of zorginstelling (34%) tegen 26% van de vertrekkers.

Was er wel passend werk in Lelystad beschikbaar geweest dan was 16% in Lelystad blijven wonen. Nog eens 37% had het overwogen om in Lelystad te blijven. Daarentegen was 41% zeker alsnog verhuisd.

Aanvullende motieven

Veel ex-Lelystedelingen (33%) hebben toelichting gegeven op zijn/haar reden om Lelystad te verlaten. Grotendeels herhalen de respondenten in eigen woorden waarom zij zijn weggaan. De antwoorden hebben allen een overeenkomstig karakter: Lelystad bood niet wat zij zochten.

Enkele uitspraken van respondenten vatten de keuze goed samen: *"Lelystad, voor wie verder kijkt". Dat hebben we gedaan en wat zagen we: "Het kan in Almere"* of *"Door omstandigheden ben ik in Lelystad gaan wonen. Ik heb altijd geweten dat ik nooit in Lelystad zou blijven wonen. Het kent geen echte gezellige kern, huizen raken in verval, weinig werkgelegenheid."*

Andere respondenten zijn kritisch, maar prijzen Lelystad ook om zijn positieve punten: *"De belangrijkste redenen voor de verhuizing waren: 'Toenemende verkeersdruk bij verlaten Flevopolder iedere dag', 'ongezellige buurt', 'afgelegen van de Randstad'. Absoluut pluspunt was de groene opzet van de stad."*

Er zijn ook diverse vertrokken Lelystedelingen die graag in de stad waren blijven wonen, maar zich vanwege diverse redenen zich genoodzaakt zagen de stad te verlaten: *"De enige reden om Lelystad te verlaten was nieuw werk elders en een kortere reistijd."*

Waar naartoe verhuisden ze?

Een groot deel van de vertrokken inwoners blijft redelijk in de buurt van Lelystad. De overige gemeenten in Flevoland ontvangen samen 21% van de vertrokken Lelystedelingen. Almere alleen is goed voor 12% van alle oud-Lelystedelingen¹². Noord-Holland ontvangt 20%. 11% vertrekt naar Amsterdam. Het aandeel jongvolwassenen dat naar Amsterdam vertrekt is groot. Jongeren verhuizen vaak vanwege hun opleiding. Grote steden zijn in trek, omdat hier veelal de gewenste opleiding te vinden is.

¹⁰ Omdat respondenten meerdere antwoorden konden geven telt het totaal van alle redenen op tot meer dan 100%.

¹¹ Dit is 8% van het totaal aantal respondenten. 27% heeft werk als hoofdreden gegeven en 28% van deze groep voert bereikbaarheid op als werkgerelateerde reden. $27\% \times 28\% = 8\%$ van het totaal.

¹² Overigens was Almere in 2008 hofleverancier van inwoners voor Lelystad, met 17% van de nieuwe inwoners afkomstig uit deze gemeente.

Overijssel, Gelderland en Utrecht zijn samen goed voor eens 19%. De oriëntatie van de vertrekkers is duidelijk richting Randstad. De noordelijke provincies en zuidelijke provincies (exclusief Zuid-Holland) voor slechts 11%. Overigens vertrekt 9% naar het buitenland, dus niet alle Lelystedelingen blijven dichtbij hun oude woonplaats wonen. Van nog eens 9% is de bestemming onbekend. Wordt leeftijd bij de vertrekprovincie betrokken, dan is zichtbaar dat de jongste leeftijdsgroep (t/m 29 jaar) en de oudste leeftijdsgroep (vanaf 55 jaar) vaker naar Noord-Holland verhuizen dan de tussenliggende leeftijdsgroepen. De 30 t/m 54-jarigen blijven vaker in Flevoland. Het verspreidingspatroon van de vertrekkers wijkt overigens niet erg af van de oorspronkelijke woonprovincies van vestigers.

Type woning

Wanneer men naar een westelijke provincie verhuist (Noord- of Zuid-Holland) dan koopt/huurt 53% een appartement, tegen 31% een eengezinswoning. Appartementen zijn populair, omdat dit een type woning is die het meeste aangeboden wordt in deze stedelijke omgeving. Dit betekent overigens niet dat de woning in Lelystad een reden was om te verhuizen. Vaak speelden andere redenen een belangrijkere rol en moest men inleveren op 'woning' om in een omgeving te kunnen wonen die men aantrekkelijker vindt dan Lelystad. In de overige provincies ligt de voorkeur steeds in meer dan de helft van de gevallen bij een grondgebonden woning, zoals bijvoorbeeld een rijtjeshuis of een vrijstaande woning. De druk op de omgeving in hier kleiner en het aanbod van eengezinswoningen groter en betaalbaarder. Uitschieter hierin is Flevoland, waar tweederde kiest voor een grondgebonden (eengezins-)woning.

Mensen die in Flevoland zijn blijven wonen (21%), hebben aanzienlijk vaker in Lelystad naar een nieuwe woning gezocht dan mensen die buiten Flevoland verhuisd zijn: één op de drie Flevolandse tegenover één op de zes die de provincie verlaten hebben. Tegelijkertijd zeggen mensen die in Flevoland gebleven zijn vaker dat zij in Lelystad gebleven waren als hun huidige woning in Lelystad had gestaan. Niet gek is dus dat met name Flevolandse aangeven dat de woning meespeelde in de beslissing om te vertrekken (38%), meer dan mensen die Flevoland verlaten hebben (20%).

Verhoudingsgewijs zijn onder de Flevolandse weinig 'nestverlaters', (17% tegen 24% voor alle vertrekkers) oftewel mensen die in Lelystad ('thuis') nog geen huur hoefden te betalen. De mensen die wel in Flevoland blijven, kopen vaker (15%) een woning tussen €200.000-€250.000, in vergelijking met huishoudens die de provincie verlaten (10%). Slechts 5% laat een woning in deze prijs categorie in Lelystad achter. Wat verder opmerkelijk is, is dat weinig mensen verhuizen uit de duurste huurwoningen¹³ (2%) terwijl men in de nieuwe woonlocatie vaker in dit prijssegment huurt (8%). Onder

mensen die in Flevoland blijven huurt zelfs 11% in de duurste sector.

Ongeveer de helft van de Flevolandse woont zowel voor als na de verhuizing in een rij- of hoekwoning. Vrijstaand of 2-onder-1-kap zijn na de verhuizing minder gewild. In Lelystad woonde 20% van de vertrekkers in dit type, na de verhuizing is dit ongeveer 15%. Het lijkt erop dat appartementen onder Flevolandse ook gewilder zijn dan in Lelystad. Woonde voor vertrek 16% in een appartement, na vertrek is dit 22%.

Op de vraag of men in Lelystad was gebleven als de nieuwe woning hier gestaan had reageert 11% van de respondenten met "ja". Nog eens 7% verbindt een voorwaarde aan dit "ja". Veelal heeft deze voorwaarde te maken met de gewenste woonomgeving of met werk en studiemogelijkheden. De overige 81% zou niet voor een andere/betere woning in Lelystad gebleven zijn. Een respondent omschrijft het heel krachtig waarom een ander huis in Lelystad voor hem geen reden zou zijn om hier te blijven: "*dan was ik NOG in Lelystad*".

Terug keren naar Lelystad?

Van de respondenten sluit 44% niet uit ooit terug te keren naar Lelystad. 8% is er zeker van ooit weer in Lelystad te wonen en 36% komt misschien terug. Mensen die in Flevoland zijn blijven wonen verwachten iets vaker (misschien) weer in Lelystad te komen wonen 49%. De verwachting om ooit terug te keren naar Lelystad is overigens wel sterk leeftijdsgebonden. Jonge ex-bewoners (18-29 jaar) zeggen vaker dat ze (misschien) weer terug naar Lelystad verhuizen (56%). Terwijl senioren die vertrokken zijn veel stelliger (78%) zeggen niet meer terug te keren naar Lelystad.

Beeld van Lelystad

Vertrokken Lelystedelingen hebben over het algemeen een positief beeld van Lelystad. Het beeld is echter iets minder gunstig dan de huidige inwoners of de nieuwe inwoners. Ten opzichte van andere inwoners zijn ex-Lelystedelingen eerder van mening dat...

- ...er in Lelystad weinig te beleven valt (62% tegen 38%)
- ...men in Lelystad goedkoop een huis kunt huren of kopen (63% tegen 43%)

Daarentegen zijn ex-Lelystedelingen minder snel van mening dat...

- ...het in Lelystad ideaal wonen is als je kinderen hebt (56% tegen 79%)
- ...in Lelystad prettig gerecreëerd kan worden (37% tegen 55%)
- ...Lelystedelingen trots zijn op hun stad (23% tegen 39%)

Het beeld van Lelystad verschilt enigszins tussen vertrekkers en vestigers. Door de bank genomen is de richting van het beeld hetzelfde, maar verschilt

¹³ Huur vanaf € 631 per maand

de mate van negativiteit of positiviteit. Zo vinden zowel vertrekkers (22%) als vestigers (30%) meer dan inwoners (12%) dat woonwijken in Lelystad moeilijk van elkaar te onderscheiden zijn. Ook vinden vertrekkers (48%) en vestigers (54%) dat je in Lelystad echt multicultureel samenwoont, terwijl 36% van de inwoners deze mening deelt.

Er is ook een aantal stellingen waarop de vertrekkers een uitgesproken andere mening hebben, terwijl de vestigers de mening van de inwoners delen. Vertrekkers vinden minder vaak (68%) dat je met de auto vanuit Lelystad overal makkelijk naartoe kan, terwijl bijna 80% van zowel de vestigers als de inwoners dit vindt. Vertrekkers vinden Lelystad ook minder vaak een bijzondere stad (37%), terwijl vestigers (47%) en inwoners (51%) dit vaker wel vinden. Alhoewel het overheersende beeld van de vertrekkers over Lelystad positief is, heeft in totaal 29% van de vertrokken Lelystedelingen een overwegend negatief beeld van Lelystad.

Conclusie

In de inleiding werd een aantal vragen gesteld waarop in dit onderzoek getracht is een antwoord op te geven. In deze conclusie worden de belangrijkste uitkomsten onder elkaar gezet.

Wie gaan er weg?

Veel Lelystedelingen die de stad verlaten zijn jong. Van de vertrokken personen in 2009 was 50% jonger dan 30 jaar¹⁴. Alleenstaanden zijn ook oververtegenwoordigd in de vertrekkers. Meer dan de helft van de huishoudens die Lelystad verlaten zijn alleenstaanden.

De mensen die vertrekken woonden gemiddeld 9 jaar in Lelystad. 50% van de vertrekkers¹⁵ woonden slechts vijf jaar in Lelystad. Op dit moment (2010) is het gemiddeld aantal jaar dat een Lelystedeling hier woont 17 jaar.

Waarom gaan ze weg?

Mensen verhuizen voornamelijk vanwege een verandering in het huishouden (47%). Net zoals bij vestigers is samenwonen/ huwelijk een belangrijke verhuisreden. Voor jongvolwassenen (18-29 jaar) is 'verzelfstandiging' vaak een belangrijke reden om een eigen woonplek te zoeken. Als de studie en/of het werk dan ook nog eens (ver) buiten Lelystad ligt, is de stap om Lelystad te verlaten gezet. Werk is ook voor de andere leeftijdsgroepen, met uitzondering van de gepensioneerden, een belangrijk verhuismotief. Reisduurverkorting van woonwerkverkeer is een veel gemeld argument. Dit verklaart gelijk de oriëntatie op de Randstad door de vertrekkers. Hier zijn immers de meeste banen in Nederland geconcentreerd. De woonomgeving heeft bij 39% een rol van betekenis. Dit motief is vooral belangrijk bij 25-39 jarigen. Naarmate iemand ouder is, wordt dichterbij familie/vrienden wonen en/of heimwee hebben ook steeds belang-

rijker om te verhuizen. Bij senioren (55+) staat dit motief op de 2e plek (40%), vlak achter verandering in huishouden (42%). De invloed van woning zelf om te verhuizen is beperkt. Voor slechts 13% was dit één van de belangrijkste verhuismotieven. Dit staat in scherp contrast tot de vestigers. Voor 39% van hen was de woning juist een doorslaggevende reden om te verhuizen.

Waar gaan ze naartoe (locatie en type woning)?

Vertrokken Lelystedelingen verhuizen niet erg ver weg van Lelystad. Van hen blijft 21% in Flevoland. Almere ontvangt met 12% de meeste vertrokken Lelystedelingen, direct gevolgd door Amsterdam met 11%. Verder is de oriëntatie sterk op gericht op de Randstad. Werk en studies zijn in deze regio meer voorhanden dan in Lelystad.

Eén op de vier huishoudens die Lelystad verliet hoefde nog geen 'huur te betalen'. Over het algemeen zijn dit jongeren die 'op zichzelf gaan wonen'. De vertrekkers laten meestal geen lege woonruimte in Lelystad achter. De mensen die uit Lelystad vertrekken laten vaak een 'goedkopere' huurwoning of 'goedkopere' koopwoning (tot €200.000) achter. In de nieuwe woonlocatie wordt juist vaker een woning tussen €200.000-€250.000 gekocht, of men huurt een woning in het duurste huursegment. Kijken we alleen naar mensen die in Flevoland zijn blijven wonen, dan gaan mensen vaker buiten Lelystad in een appartement. Twee- onder-één-kap en vrijstaand lijken op veel minder animo te kunnen rekenen.

Willen mensen nog terug komen?

Minder dan de helft van de vertrokken respondenten sluit het niet uit ooit terug te keren naar Lelystad. Dit percentage is aanzienlijk hoger voor de jongste leeftijdsgroep (56%) dan voor senioren die Lelystad verlaten (22%). Ook denken meer mensen die in Flevoland ooit misschien terug te keren naar Lelystad (49%).

Beknorte onderzoeksverantwoording

Het vertrekmotievenonderzoek is verspreid onder inwoners die Lelystad tussen 1-1-2008 en 1-10-2009 hebben verlaten. Per adres is maximaal één vertrokken inwoner aangeschreven, telkens de oudste bewoner van het huishouden. Voorwaarde is wel dat de persoon minstens 18 jaar was op het moment van aanschrijven. 698 mensen hebben de enquête ingevuld, een respons van 21%. Voor meer informatie zie de onderzoeksverantwoording die voor dit onderzoek verschenen is. Bij die verantwoording is de gebruikte vragenlijst weergegeven, inclusief de uitgebreide frequentieverdeling.

¹⁴ Gerekend van personen van 18 jaar en ouder. Worden kinderen wel meegeteld dan is 50% jonger dan 26 jaar.

¹⁵ Gerekend vanaf 18 jaar en ouder.